

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มเป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ที่ต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างพื้นฐานการคิด และเป็นกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาและวิกฤตของชาติ ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม การจัดการเรียนรู้ในช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 เป็นช่วงแรกของการศึกษาภาคบังคับ หลักสูตรที่จัดขึ้นมุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิต กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม ทักษะพื้นฐาน การอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ การคิดวิเคราะห์ การติดต่อสื่อสารและพื้นฐานความเป็นมนุษย์ เน้นการบูรณาการอย่างสมดุลทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และวัฒนธรรม (กรมวิชาการ, 2544 : 9) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียนด้านความเข้าใจในการอ่านไว้ทุกช่วงชั้น ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1– 3 กำหนดให้อ่านแล้ว เข้าใจข้อความที่อ่าน คือต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ในหลักการเบื้องต้นของการอ่าน และสามารถนำเอาหลักเกณฑ์ของการอ่านไปใช้ได้ จากวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ได้กำหนดสิ่งที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ต้องเรียนรู้ในเรื่องหลักเกณฑ์ของการอ่านจับใจความ คือ การอ่านจับใจความของเรื่องที่อ่าน โดยหาคำสำคัญ ตั้งคำถาม คาดคะเนเหตุการณ์ ใช้แผนภาพโครงเรื่อง หรือแผนภาพความคิด การอ่านจึงเป็นหัวใจของการศึกษาทุกระดับ และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้เรื่องต่าง ๆ ดังที่ สมถวิล วิเศษสมบัติ (2527 : 73) กล่าวว่าทักษะการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญจำเป็นและต้องใช่มากในชีวิตประจำวัน เพราะเป็นทักษะแสวงหาความรู้สอดคล้องกับคำกล่าวของ บันลือ พุกชะวัน (2522 : 27) ได้กล่าวถึงการอ่านไว้ว่าการอ่านเป็นทักษะสำคัญที่จะช่วยปรับตน ปรับขยายประสบการณ์ ช่วยให้เห็นเวลาว่างให้เป็นประโยชน์และ แม้นมาศ ขวลิต (2544 : 12) กล่าวว่า การอ่านเป็นทักษะที่ต้องเรียนรู้และฝึกฝนให้เกิดเป็นนิสัย เพื่อจะได้สะสมประสบการณ์ทำให้เกิดความคิดกว้างขวาง และเข้าใจในเรื่องที่อ่านได้อย่างรวดเร็วถูกต้อง ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542 : 1) กล่าวสอดคล้องกับ บันลือ พุกชะวัน (2534 : 107) ว่าทักษะที่ผู้เรียนควรได้รับการส่งเสริมและฝึกฝนเป็นอันดับแรก

คือ การอ่านถือเป็นศูนย์กลางหรือหัวใจที่จะช่วยพัฒนาทักษะทางภาษา ส่งเสริมให้ ผู้เรียนรู้จักใช้กระบวนการความคิด เพื่อเป็นทางนำไปสู่การพัฒนาหลักการฟัง การพูด การเขียน และหลักการใช้ภาษา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของการอ่านตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ต้องการให้ผู้เรียนมีทักษะในการอ่าน สามารถนำหลักเกณฑ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้บรรลุเป้าหมาย และเป็นไปตามสภาพที่พึงประสงค์นั้นประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ

คือ วิธีการสอนจะต้องให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมิใช่ยึดครูเป็นศูนย์กลางกิจกรรมการเรียนรู้จะต้องมีกิจกรรมที่หลากหลาย และใช้สื่อที่นักเรียนสนใจ ประการสุดท้ายครูจะต้องสอนอ่านเมื่อนักเรียนมีความพร้อม และต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การสอนอ่านจับใจความในปัจจุบันพบว่า วิธีการสอนของผู้สอนจะมุ่งให้นักเรียนอ่านเนื้อเรื่อง แล้วตอบคำถามจากเนื้อเรื่องมิได้คำนึงถึงวัตถุประสงค์อื่นของการอ่านจับใจความ เช่น การสรุปความ การสรุปแนวความคิด หรือวิธีการจับใจความสำคัญในการอ่าน ประเทิน มหาพันธ์ (2530 : 62) วิธีสอนของครูมุ่งให้นักเรียนอ่าน แล้วตอบคำถามจากเรื่อง กิจกรรมการเรียนรู้จึงเป็นการให้นักเรียนอ่านหนังสือ ครูใช้สื่อเฉพาะแต่หนังสือเรียนของเด็กเพียงอย่างเดียวไม่ได้ใช้สื่อการสอนอื่น กรรณิการ์ พวงเกษม (2535 : 26 – 27) ด้านครูผู้สอนและนักเรียน ครูผู้สอนจะสอนการอ่านจับใจความให้กับนักเรียนไปพร้อม ๆ กันทั้งชั้น จากสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนอ่านจับใจความ พบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นมีหลายประการ และที่สำคัญอยู่ 3 ประการ คือ (1) วิธีการสอนที่ไม่มีการกระตุ้นให้นักเรียนได้คิดและแสดงความคิดเห็นจากการอ่าน (2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่กระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนกิจกรรมไม่เข้าใจ และ (3) สื่อการสอนที่ใช้แต่แบบเรียนภาษาไทยเป็นส่วนใหญ่ไม่สอดคล้องและกระตุ้นความสนใจของนักเรียน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการอ่านจับใจความตกต่ำไม่เป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตร จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเลือกการสร้างแบบฝึกการอ่านจับใจความภาษาไทยมาศึกษา เพื่อช่วยในการแก้ปัญหาด้านการอ่านจับใจความ โดยคำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน เป็นการจัดสภาพการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการประกอบกิจกรรม การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงของตนเองในท้องถิ่น เรียนรู้เรื่องราวของท้องถิ่น สภาพเศรษฐกิจ สังคม ทำให้เกิดความรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง ตามจุดเน้นของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คือ การมุ่งตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ได้เรียนรู้เนื้อหาไปที่ละน้อย การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกเป็นสื่อ

เป็นวิธีการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นสำคัญและใช้วิธีการที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมได้ เรียนรู้จากการทำแบบฝึกหลาย ๆ อย่างนักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ตามความสามารถของตนเองที่ละ น้อย ๆ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน มีความกระตือรือร้น ไม่เบื่อกิจกรรมการ เรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ตามลำดับขั้นที่ได้กำหนดไว้ในแบบฝึกการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้สื่อท้องถิ่นพิษณุโลกเป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การ อ่านจับใจความ และพัฒนา การสอนอ่านจับใจความให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพแบบฝึกการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถม ศึกษปีที่ 3
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน โดยกำหนดขอบเขตในแต่ละ ขั้นตอนเป็น 3 ด้าน คือ ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล ขอบเขตด้านเนื้อหา และขอบเขตด้านตัวแปร ซึ่งมี รายละเอียดดังต่อไปนี้

ขอบเขตของงานวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน โดยกำหนดขอบเขตในแต่ละ ขั้นตอนเป็น 3 ด้าน คือ ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล ขอบเขตด้านเนื้อหา และขอบเขตด้านตัวแปร ซึ่งมี รายละเอียดดังต่อไปนี้

- ขั้นตอนที่ 1** เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพแบบฝึกการอ่านจับใจความ ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการสร้างแบบฝึกการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน โดยผู้วิจัยได้กำหนดคุณลักษณะผู้เชี่ยวชาญ ไว้ดังนี้

- 1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในระดับมัธยมศึกษา
จำนวน 1 ท่าน
- 1.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในระดับประถมศึกษา
จำนวน 4 ท่าน
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดคูหาสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
พิษณุโลก เขต 1 จำนวน 3 คน โดยใช้นักเรียนเก่ง ปานกลาง อ่อน อย่างละ 1 คน ที่ไม่ใช่กลุ่ม
ตัวอย่าง
3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดคูหาสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
พิษณุโลก เขต 1 จำนวน 9 คน โดยใช้นักเรียนเก่ง ปานกลาง อ่อน อย่างละ 1 คน ที่ไม่ใช่กลุ่ม
ตัวอย่างทดลองใช้แบบฝึกเพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้จัดทำชุดแบบฝึกการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 3 ซึ่งเป็นแบบฝึกการอ่านจับใจความภาษาไทย ประกอบด้วย 3 แบบฝึก ได้แก่

ชุดที่ 1 ฝึกเตรียมความพร้อมในการอ่านฝึกกวาดสายตา เป็นการฝึกขั้นต้นของ
การอ่านจับใจความ เป็นพื้นฐานของการอ่าน จำนวน 17 แบบฝึกดังนี้

แบบฝึกที่	1	สังเกตภาพเหมือน
แบบฝึกที่	2	สังเกตภาพต่าง
แบบฝึกที่	3	สังเกตรูปหรือภาพที่มีบางส่วนขาดหายไป
แบบฝึกที่	4	สังเกตรูปหรือภาพที่มีบางส่วนเกิน
แบบฝึกที่	5	สังเกตภาพที่เป็นพวกเดียวกัน
แบบฝึกที่	6	สังเกตภาพที่ไม่เข้าพวก
แบบฝึกที่	7	สังเกตพยัญชนะที่เหมือนกับพยัญชนะที่กำหนดให้
แบบฝึกที่	8	ฝึกเคลื่อนสายตาตามลูกศร
แบบฝึกที่	9	ฝึกสังเกตคำที่กำหนดให้ แล้วนับคำที่กำหนดให้ และตอบ คำถาม
แบบฝึกที่	10	ฝึกเคลื่อนสายตาตามเส้นลูกศรและนับจำนวนคำที่กำหนดให้ แล้วตอบคำถาม
แบบฝึกที่	11	ฝึกเคลื่อนสายตาตามเส้นลูกศร และนับจำนวนคำที่กำหนดให้

		แล้วตอบคำถาม
แบบฝึกที่	12	ฝึกเคลื่อนสายตาตามเส้นลูกศร และนับจำนวนคำที่กำหนดให้ แล้วตอบคำถาม
แบบฝึกที่	13	ฝึกเคลื่อนสายตาตามเส้นลูกศร และนับจำนวนคำที่กำหนดให้ แล้วตอบคำถาม
แบบฝึกที่	14	กำหนดคำ กวาดสายตาไปตามคำที่กำหนดให้แล้วนับจำนวน คำตอบคำถาม
แบบฝึกที่	15	กำหนดคำ ให้กาเครื่องหมายกากบาททับคำที่เป็นพวกเดียวกับ คำที่กำหนด
แบบฝึกที่	16	อ่านคำ ข้อความ หรือประโยค แล้วเขียนตัวอักษรลำดับ เหตุการณ์

ชุดที่ 2 ฝึกความเข้าใจในการอ่าน จำนวน 10 แบบฝึก ดังนี้

แบบฝึกที่	1	กำหนดประโยคให้อ่านและตอบคำถามจากประโยคที่กำหนดให้
แบบฝึกที่	2	กำหนดข้อความให้อ่าน แล้วตอบคำถาม ใครทำอะไร
แบบฝึกที่	3	กำหนดข้อความแล้วตอบคำถาม ใคร ทำอะไร กับใคร
แบบฝึกที่	4	กำหนดข้อความให้อ่าน โดยอ่านกลุ่มคำที่ขีดเส้นใต้แล้ว ตอบ คำถาม ใคร ทำอะไร กับใคร (กับอะไร) ที่ไหน เมื่อไร
แบบฝึกที่	5	กำหนดข้อความให้อ่านและตอบคำถาม จากตัวเลือกที่ กำหนดให้เลือกข้อที่ถูกต้อง
แบบฝึกที่	6	กำหนดเรื่องสั้น ๆ แล้วตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน
แบบฝึกที่	7	กำหนดข้อความให้อ่าน อ่านข้ามคำโดยใช้เครื่องหมาย สัญลักษณ์ประกาศ _____ ขึ้นข้อความ แล้วตอบคำถาม
แบบฝึกที่	8	กำหนดเรื่องให้อ่าน แล้วขีดเส้นใต้ใจความสำคัญ อ่านเฉพาะคำ ที่ขีดเส้นใต้แล้วตอบคำถาม
แบบฝึกที่	9	กำหนดเรื่องราว หรือนิทานสั้น ๆ อ่านเฉพาะข้อความที่ขีดเส้นใต้ และเลือกตอบคำถาม
แบบฝึกที่	10	กำหนดข้อความ และชื่อเรื่อง ให้เลือกชื่อเรื่องที่สัมพันธ์กับ ข้อความ

ชุดที่ 3 ฝึกจับใจความสำคัญ จำนวน 7 แบบฝึก ดังนี้

แบบฝึกที่	1	กำหนดประโยคสั้น ๆ ให้มี ประธาน กริยา และคำขยาย ฝึกจับใจความสำคัญว่า ใคร ทำอะไร
แบบฝึกที่	2	กำหนดประโยคให้มี ประธาน กริยา กรรม และคำขยาย ฝึกจับใจความสำคัญว่า ใคร ทำอะไร กับใคร (กับอะไร)
แบบฝึกที่	3	กำหนดประโยคให้มี ประธาน กริยา กรรม และคำขยาย ฝึกจับใจความสำคัญว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน
แบบฝึกที่	4	กำหนดประโยคให้มี ประธาน กริยา กรรม และคำขยาย ฝึกจับใจความสำคัญว่า ใคร ทำอะไร เมื่อไร
แบบฝึกที่	5	กำหนดข้อความสั้น ๆ ฝึกจับใจความสำคัญว่า ใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร โดยขีดเส้นใต้
แบบฝึกที่	6	กำหนดข้อความสั้น ๆ แล้วเติมข้อความว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร แล้วสรุปใจความ
แบบฝึกที่	7	กำหนดข้อความสั้น ๆ ตอบคำถามท้ายข้อความ โดยตั้งคำถามว่าข้อความนี้ กล่าวถึงใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

1. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมของแบบฝึกการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 3
2. ประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 3

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่ 3

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดคูหาสวรรค์ อำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดคูหาสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 35 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยแบบเฉพาะเจาะจง (purposeful sampling)

ขอบเขตด้านเนื้อหา

มุ่งศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยใช้ เนื้อหาสาระของท้องถิ่นพิษณุโลก

ขอบเขตด้านตัวแปร

1. ตัวแปรอิสระ คือ ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552
จำนวน 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 1 ชั่วโมง รวม 18 ชั่วโมง
2. ตัวแปรตาม คือ
  - 2.1 ประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านจับใจความภาษาไทย
  - 2.2 ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความภาษาไทย

ขั้นตอนที่ 3   ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกการอ่านจับใจความภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดคูหาสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดคูหาสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 35 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposeful sampling)

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยชุดแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ขอบเขตด้านตัวแปร

ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยสำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

นิยามศัพท์เฉพาะ

การอ่านจับใจความภาษาไทย หมายถึง การอ่านเพื่อทำความเข้าใจ คำ ประโยค
ข้อความ และเรื่อง รวมทั้งจับใจความจากการอ่านประโยค ข้อความ และเรื่องได้

แบบฝึกการอ่านจับใจความภาษาไทย หมายถึง แบบฝึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับ สถานที่ บุคคลสำคัญ วัฒนธรรม อาชีพ
โบราณสถาน โบราณวัตถุ และธรรมชาติ เกี่ยวกับท้องถิ่นของจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 3 ชุด

ชุดที่ 1 ฝึกเตรียมความพร้อมในการอ่าน หมายถึง การฝึกขั้นต้นของการเริ่มฝึกอ่านจับ
ใจความ เป็นการฝึกความพร้อมด้านร่างกาย ฝึกกวาดสายตา ความสามารถในการมองเห็น
ความสามารถในการจำแนก การรู้จักคุณภาพ รู้จักหาความสัมพันธ์ รู้จักจำ รู้จักปฏิบัติตามคำสั่ง รู้จัก
อ่านจากซ้ายไปขวา อ่านทีละบรรทัด การอ่านจับใจความจะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด
ขึ้นอยู่กับความพร้อม

ชุดที่ 2 ฝึกความเข้าใจในการอ่าน หมายถึง เข้าใจความหมายของคำ และข้อความที่อ่าน
เป็นการฝึกอ่านประโยค ข้อความ และเรื่องแล้วตอบคำถามเป็นการทำความเข้าใจกับเนื้อหา เพื่อ
มุ่งเน้นให้นักเรียนมีพื้นฐานในการอ่านจับใจความได้ดี

ชุดที่ 3 ฝึกจับใจความ หมายถึง ฝึกหารายละเอียดของเรื่อง หาคำสำคัญ รู้จักใช้คำถาม
เกี่ยวกับเนื้อหาแสดงความรู้ ความคิด คาดคะเน เหตุการณ์เรื่องราวที่อ่าน จากข้อความและเรื่องที่
กำหนดให้ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจใจความและรายละเอียดของเรื่องได้ดี

ประสิทธิภาพของแบบฝึก หมายถึง แบบฝึกการอ่านจับใจความภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้าง
ขึ้น ตามเกณฑ์ 75/75

75 ตัวแรก หมายถึง คะแนนของนักเรียนที่ทำแบบฝึกในการอ่านจับใจความภาษาไทยได้
ถูกต้องร้อยละ 75

75 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบการอ่านจับจับ
ใจความภาษาไทยของนักเรียนหลังการใช้แบบฝึกได้ถูกต้องเฉลี่ยร้อยละ 75

ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความภาษาไทย หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำ
แบบทดสอบการอ่านจับใจความภาษาไทยก่อนเรียนและหลังเรียน

สื่อท้องถิ่นพิษณุโลก หมายถึง เนื้อหาสาระที่นำมาใช้ทำแบบฝึกเป็นเนื้อหาสาระของท้องถิ่นพิษณุโลก ได้แก่เรื่องราวเกี่ยวกับ สถานที่ บุคคลสำคัญ วัฒนธรรม อาชีพ โบราณสถาน โบราณวัตถุ และธรรมชาติในท้องถิ่นของจังหวัดพิษณุโลก เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเองในรูปแบบของแบบฝึกการอ่านจับใจความภาษาไทยเป็นสื่อประกอบในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้